ASOS JOURNAL

The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 9, Sayı: 113, Şubat 2021, s. 135-169

ISSN: 2148-2489 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.48640>

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date
29.12.2020

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date
28.02.2021

Doç. Dr. Duygu PİJİ KÜÇÜK

Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi,
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
duygupiji@marmara.edu.tr

Dr. Duygu TURAN ENGİN

Aydın Doğan Güzel Sanatlar Lisesi
duyguturan@hotmail.com

GÜZEL SANATLAR LİSELERİNDE ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN BİREYSEL ÇALGI ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARI VE BİREYSEL ÇALGI PERFORMANSLARINA YÖNELİK ÖZYETERLİK İNANÇLARI

Öz

Bu araştırmanın genel amacı Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ile bireysel çalgı performansına ilişkin özyeterlik inançları arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Ayrıca öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ve çalgı performansı özyeterlik inançlarının cinsiyet, yaş, sınıf, bireysel çalgı türü, bireysel çalgıyı isteyerek seçme, bireysel çalgı günlük çalışma süresi, bireysel çalgıyı çalma deneyimi, bireysel çalgı başarı notu değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesi de araştırmanın alt amaçlarını oluşturmaktadır. İstanbul ilinde bulunan Aydın Doğan Güzel Sanatlar Lisesi, Avni Akyol Güzel Sanatlar Lisesi ve Aşık Veysel Güzel Sanatlar Lisesinde öğrenim gören 360 öğrenciden elde edilen veriler Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği ve Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Ölçeği aracılığı ile toplanmıştır. Araştırma sonuçları Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının ve çalgı performansı özyeterlik inançlarının orta düzeyde

olduğunu göstermiştir. Öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ile çalgı performansı özyeterlik inançları arasında olumlu yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Araştırma sonuçları tartışılmış ve ileride yapılacak araştırmalara yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları, çalgı performansı özyeterlik inancı, Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri, müzik eğitimi, çalgı eğitimi.

INDIVIDUAL INSTRUMENT PLAYING HABITS AND INSTRUMENT PERFORMANCE SELF-EFFICACY BELIEFS IN FINE ARTS HIGH SCHOOLS STUDENTS

Abstract

The general aim of this research is to reveal the relationship between the individual instrument playing habits and the instrument performance self-efficacy beliefs of students studying in the music department of Fine Arts High School. In addition, determining whether students' individual instrument study habits and instrument performance self-efficacy beliefs differ according to variables such as gender, age, class, individual instrument type, individual instrument voluntary selection, individual instrument daily playing time, experience of playing the individual instrument, and individual instrument success grade is the sub-objective of the study. The data obtained from 360 students studying at Aydın Doğan Fine Arts High School, Avni Akyol Fine Arts High School and Aşık Veysel Fine Arts High School in Istanbul were collected through the Individual Instrument Study Habits Scale and the Instrument Performance Self-Efficacy Scale. The results of the research showed that the individual instrument study habits and instrument performance self-efficacy beliefs of the Fine Arts High School students were at a moderate level. A positive significant relationship was found between students' individual instrument studying habits and instrument performance self-efficacy beliefs. The results of the research were discussed and suggestions for future research were presented.

Keywords: Individual instrument studying habits, instrument performance self-efficacy beliefs, Fine Arts High School students, music education, instrument education.

GİRİŞ

Müzik eğitiminin önemli boyutlarından biri olan çalgı eğitimi, bireye çalgı çalma becerisini, çalışma alışkanlıkları ve taktiklerini öğrenme ve edinme davranışlarını, bilinçli ve tutarlı bir program dâhilinde kazandırmayı amaçlamaktadır. Çalgı eğitiminin olumlu sonuçları, doğru ve tutarlı bir programın hazırlanması ve uygulanmasının yanında kişilik özellikleri, özyeterlik inançları, motivasyon, özdüzenleme, öğrenme stilleri, tutum gibi duyuşsal boyutlara bağlı olabilmektedir (Özmenteş, 2013b; Kurtuldu, 2015; Girgin, 2017a; Girgin, 2017b; Yiğit ve Duruer, 2018; Turhal ve Akgül Barış, 2019; Demirtaş, 2020).

Çalgı eğitiminde öne çıkan duyuşsal boyutlar arasında yer alan çalgı çalışma alışkanlıkları ve çalgı performansına ilişkin özyeterlik inançları ile ilgili birçok araştırma bulunmaktadır. Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının çeşitli

değişkenler açısından gösterdiği farklılıklar, çalgı eğitiminde günlük çalışma yapmanın öğrenciler üzerinde bilinçli farkındalık ve stres kontrolü açısından etkisi, çalgı çalışma alışkanlıkları ölçek geliştirme çalışması (Akkuş, 2000; Küçükosmanoğlu, Babacan, Babacan ve Yüksel, 2016; Coşkun Şentürk, Kapçak ve Kapçak Işıksungur, 2018; Üstün, 2019; Kolbaşı, 2019) müzik öğretmeni adaylarının çalgı performansı özyeterlik inançlarının çeşitli değişkenlere göre yarattığı farklılıklar, bireysel çalgı performansı özyeterlik inançları ölçek geliştirme çalışması, mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik özyeterliklerinin belirlenmesi, piyano performansı özyeterlik algılarının ve piyano dersi öğretim elemanlarının öğrencilerin piyano performansına yönelik görüşlerinin belirlenmesi, piyano performansı özyeterlik ölçeği geliştirme çalışması (Özmenteş, 2014; Gün ve Yıldız, 2014; Girgin, 2015; Pirlibeylioğlu, 2015; Girgin, 2017a; Coşkun Şentürk ve Bölek, 2019) konunun önemini ortaya koyan çalışmalardan bazılarıdır. Bu araştırma da Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ve çalgı performansına ilişkin özyeterlik inançları üzerine odaklanmaktadır.

Alışma kapasitesi, diğer tüm canlılarda olduğu gibi, insanda da bebeklik döneminde ortaya çıkmaktadır (Bee ve Boyd, 2009). Hiçbir alışkanlık birden ortaya çıkmamaktadır. Defalarca tekrar edilen hareketler ve olaylar, insanlarda alışkanlık örüntüsünü meydana getirmektedirler (Ömeroğlu, 1996; akt. Moray, 2003). Öğrencilerin de, öğretim sürecinde istenilen başarıyı elde edebilmeleri için, doğru çalışma alışkanlıklarına sahip olmaları gerekmektedir. Tümkeya ve Bal (2006), öğrencilerin etkili öğrenme ve verimli ders çalışma tutum ve alışkanlıklarına sahip olmamalarını başarıyı etkileyen, öğrenci kaynaklı bir faktör olarak değerlendirmektedirler. İlgili alanyazın incelendiğinde, öğrencilerin çalışma yöntemlerini bilmedikleri görülmektedir. Başbay, Bıyıklı ve Demir (2018), başarının çok çalışarak değil, etkili ve verimli çalışarak elde edilebildiğini ifade etmiştir. Durukan, Batman ve Yiğit (2015; Akt. Başbay, Bıyıklı ve Demir, 2018)'e göre, öğrencilerde görülen başarısızlığın en önemli nedeni, öğrencilerin nasıl ders çalışacaklarını bilmemeleridir. Öğrencilerin doğru çalışma alışkanlıkları edinebilmesi, öğretmenin denetiminde, doğru çalışma alışkanlıklarının olumlu pekiştirmelerle davranış haline getirilebilmesine bağlıdır. Kalıcı öğrenmeyi gerçekleştiremediği için başarısız olan bir öğrencinin vazgeçmesini önlemek için, gerekli bütün doğru önlemlerin zamanında, öğretmen veya bizzat öğrenci tarafından alınması, çalışma alışkanlıklarının belirlenmesi gerekmektedir (Günaydın, 2011).

Zorlu bir süreç olan çalgı öğrenme sürecinde de başarılı, yetkin bir çalgıcı, bir müzik öğretmeni ya da bir çalgı öğretmeni olabilmek için, o çalgıyı farklı boyutları ile çalışmayı alışkanlık haline getirmiş olmak gerekmektedir. Çalgı çalışma, çalgıyı öğrenme ya da çalgıda yeterlik kazanma amacı ile tekrarlı çalma ya da sistemli egzersiz yapma olarak tanımlanmaktadır (Barry ve Hallam, 2002; akt. Özmenteş, 2013a). Yıldız (1986; akt. Parasız ve Gülüm, 2017), çalgı çalmayı, psiko-motor, bilişsel ve duyuşsal davranışların birlikteliğini gerektiren bir davranış örüntüsü ve bu davranış örüntülerinin yeterli derecede gerçekleştirilme süreci olarak tanımlamış ve çalgı eğitiminin öğrenme, etkin kullanım, çalmayı geliştirebilme ve çalgıyı öğretebilme basamaklarının programlanıp gerçekleştirilmesi ile yürütülebileceğini belirtmiştir.

Özmenteş (2013a), çalgı çalışma alışkanlıklarını, çalgıdaki başarıyı yordayan en önemli etmenlerden biri olarak ifade etmiş, bireysel çalgı çalışma sürecinin verimli olabilmesi için bilinçli çalışma taktiklerinin kullanılması gerektiğini belirtmiştir. Ercan ve Orhan (2016)'a göre, bireysel çalgı dersi kişiye özel bir eğitimi ifade etmektedir. Bireyi diğerlerinden farklı

kılan özellikler bu eğitimin ana hedefini oluşturmaktadır. Bireysel farklılıklar, doğuştan gelen zekâ, yetenek, fiziksel özellikler ve çalgı çalmaya yatkınlık olduğu gibi, sonradan kazanılan çalgıdaki akademik geçmiş, çalışmaya ayrılan süre ve öğrenme yolu çalgı eğitiminin önemli parametreleridir. Babacan, Yüksel, Küçükosmanoğlu ve Babacan (2017)'ın yaptığı çalışmanın sonuçlarına göre, müzik öğretmeni adaylarının genel çalışma alışkanlıkları ve alt boyutlarında (ilgi ve istek, çalışmaya hazırlık, çalışmaya değer verme) yüksek puanlar aldıkları, fakat zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma boyutlarında orta derecede puan aldıkları saptanmıştır. Özçelik Herdem (2018) zamanı etkili kullandığını düşünme ile öğrencilerin notları, çalgı çalışmalarını ertelememe ile öğrencilerin başarıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunduğunu tespit etmiştir. Aydın Uygun ve Kılınçer (2018)'in araştırmalarında çalgısına öğrenme isteğiyle çalışan öğrencilerin strateji kullanımlarının da yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Müzik eğitiminde çalgı başarısının, müzikal yeteneğin düzeyi, çalışma taktikleri vb. gibi boyutlara bağlı olması yanında, bireyin kendi yeterliğine ilişkin algısı da önem kazanmaktadır. Çalgıya ilişkin müzik yeteneği, fiziksel ve duygusal uygunluk, çalışma süresi ve disiplini, öğretmen ile uyum, çalışma ortamı vb. unsurların yanında, bireyin bu çalgıyı çalmak için yeterli düzeyde yeteneğe sahip olduğu inancı da çalgı performansını etkilemektedir (Piji Küçük, 2011). Doğru çalgı çalışma alışkanlıkları edinmiş olan öğrencilerin, kendilerine duydukları özgüvenin de yüksek olacağı düşünülmektedir. Bireyin kendine ve kendi yapabilirliğine inancı yani özyeterlik inancı bu anlamda çalgı çalışma alışkanlıkları ile doğrudan ilişkili bir kavram olarak düşünülebilir.

Bir işi yapıp yapamayacağımıza yönelik sahip olduğumuz inançlarımız, özyeterlik kavramı altında incelenmektedir. Özyeterlik, kişinin verilen erişileri üretmek için gerekli olan eylem planını organize etme ve yürütmedeki yeterliğine olan inancı olarak ifade edilmektedir (Bandura, 1997). Bir görevi öğrenme ve beceriyle uygulama konusunda kendini yeterli hisseden bireyler daha kolayca katılımda bulunma, daha çok çalışma, zorluklarla yüzleştiklerinde daha uzun süre dayanma ve daha fazla başarı elde etme eğilimindedirler (Schunk ve Pajares, 2001). Bireyin başarı algısının oluşması ve gelişmesi için gerekli motivasyonu sağlayan özyeterlik algısının temelleri bireyin yetiştiği yapılarda atılmaktadır (Erol ve Temizer, 2016). Schunk ve Pajares (2001)'e göre, öğrenciler özyeterliklerini, gerçek performansları, dolaylı deneyimleri, çevresel algıları ve psikolojik tepkilerinden yola çıkarak değerlendirmek üzere bilgi toplamaktadır.

Yapılan araştırmalar göstermektedir ki özyeterlik inancı yüksek olan insanlar hayatlarındaki olaylarla başa çıkmada daha olumlu davranış sergilemektedirler. Yaptıkları işlerde sebat göstermekte ve kendilerine olan güvenleri daha yüksek olmaktadır. Bunun aksine özyeterlik inancı düşük olan bireylerde olaylarla başetme becerisi daha az gelişmekte, kendilerini mutsuz ve umutsuz hissetmekte ve kendilerini etkileyen durum ve koşulları değiştirmekle ilgili olumsuz inançlara sahip olmaktadır (Schultz ve Schultz, 2007).

Çalgı eğitimi gibi uzun ve zorlu bir sürecin içinde bulunan öğrenciler için de özyeterlik inancının önemi büyüktür. Başarı, motivasyon ve kontrol duygusu, müzik gibi zorlu uğraşlarda istenen hedeflerdir. Öğrencilerin bu hedeflere ulaşabilmelerine ilişkin inançları, günlük birçok engel ve ilgi dağıtıcı olay karşısında sebat etmelerinde yardımcı olur (Pearson, 2003). Yapılan çalışmaların sonuçlarına göre, çalgı eğitiminde özyeterlik inancının en önemli etken olduğu ve özyeterliğin müzikal başarının en önemli belirleyicisi olduğu saptanmıştır (McPherson ve

Zimmerman, 2002; McPherson ve McCormick, 2006). Nielsen (2004; akt. Özmenteş ve Özmenteş, 2008) ise, çalgı çalışma sürecinde yüksek özyeterlik inancına sahip öğrencilerin bilişsel taktik kullanımlarının düşük özyeterlik inancına sahip öğrencilere oranla daha etkili olduğunu sonucuna varmıştır. Üstün (2019) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin düzenli ve günlük çalışma yapmasının, bilinçli farkındalık ve stres kontrolü üzerinde pozitif yönde bir katkı sağladığı görülmüştür.

Ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlıkları ve çalgı performansı özyeterlik inançları, bireysel çalgı eğitiminin verimliliği ve performans başarısı açısından önemli boyutlardır. Mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan biri olan Güzel Sanatlar Liseleri, öğrencilere güzel sanatlarla ilgili temel bilgi ve beceriler kazandırmayı ve güzel sanatlar alanında nitelikli insan yetiştirilmesine kaynaklık etmeyi amaçlamaktadırlar (MEB, 2016).

Çalgı eğitimi, Güzel Sanatlar Liselerinde programın temelini oluşturmaktadır. Diğer bütün dersler çalgı eğitimi destekleyecek şekilde düzenlenmektedirler. Öğrencinin, diğer derslerde öğrendiği konuları uygulayabileceği yegâne yardımcısı bireysel çalgısı olmaktadır. Müzik alan dersleri içerisinde, Batı Müziği Teori ve Uygulama dersi dışında 4 sene boyunca kesintisiz okutulmuş tek dersin, çalgı eğitimi dersi olduğu görülmektedir. Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Haftalık Ders Çizelgesi'nde çalgı eğitimi dersi 9. ve 10. Sınıflarda birer saat, 11. ve 12. Sınıflarda ikişer saat olarak okutulmaktadır (TTKB, 2016).

Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin dört sene boyunca zorunlu ders olan çalgı eğitimi dersinde başarılı olabilmeleri için, verimli çalışma alışkanlıklarını eğitimlerinin ilk yıllarından itibaren edinmeleri gerektiği düşünülmektedir. Bu süreçte çalgı çalışma alışkanlıklarının edinilip edinilmediğini belirlemek ve çalgının öğrenildiği ilk yıllardan itibaren buna yönelik önlemleri almak, çalgı başarısı açısından büyük önem taşımaktadır. Bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarıyla ilgili farkındalık, öğrencilerin ileriki yaşamlarında da çalgıları ile ilgili verimli zaman geçirme, performanslarına ilişkin yaşadıkları teknik ve yorumla ilgili sorunları tespit edip, çözüm için doğru ve işlevsel çalışmalar yapma fırsatlarını yaratabilir. Bu bağlamda, Güzel Sanatlar Liselerinde öğrenim gören öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının ve çalgı performansı özyeterlik inançlarının belirlenmesinin yapılacak yeni düzenlemelere ve program değerlendirme çalışmalarına ışık tutacağı umulmaktadır.

Bu düşüncelerden hareketle, araştırmanın amacı Güzel Sanatlar Liselerinin müzik bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ve çalgı performansı özyeterlik inançları arasındaki ilişkinin belirlenmesidir. Bu genel amaç çerçevesinde öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının ve çalgı performansı özyeterlik inançlarının cinsiyet, yaş, öğrenim görülen sınıf, bireysel çalgı türü, bireysel çalgıyı isteyerek seçme, bireysel çalgı günlük çalışma süresi, bireysel çalgıyı çalma deneyimi, bireysel çalgı başarı notu değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığı saptanmaya çalışılmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırmada tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan durumu, etkilemeden olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. İlişkisel tarama modeli ise, iki ve daha çok sayıdaki değişken

arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2005). Güzel Sanatlar Liselerinin müzik bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ve çalgı performansı özyeterlik inançlarının arasındaki ilişki ile bu iki bağımlı değişkenin cinsiyet, yaş, sınıf, bireysel çalgı türü, bireysel çalgıyı isteyerek seçme, bireysel çalgı günlük çalışma süresi, bireysel çalgıyı çalma deneyimi, bireysel çalgı başarı notu bağımsız değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesine yönelik ilişkisel tarama modeli kullanılması tercih edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini İstanbul ilinde bulunan Güzel Sanatlar Liselerinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklemi ise Aydın Doğan Güzel Sanatlar Lisesi, Avni Akyol Güzel Sanatlar Lisesi ve Aşık Veysel Güzel Sanatlar Lisesi'nde öğrenim gören öğrenciler (n=360) oluşturmuştur. Öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Demografik Özelliklerine Yönelik Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişken	f	%
Cinsiyet		
Kız	230	63,9
Erkek	130	36,1
Yaş		
14	65	18,1
15	97	26,9
16	88	24,4
17	110	30,6
Sınıf Düzeyi		
9.Sınıf	102	28,3
10.Sınıf	87	24,2
11.Sınıf	89	24,7
12.Sınıf	82	22,8
Bireysel Çalgı Türü		
Yaylı çalgılar	163	45,3
Nefesli çalgılar	66	18,3
Gitar	42	11,7
Türk Müziği çalgıları	89	24,7
Bireysel Çalgıyı İsteyerek Seçme		
İsteyerek seçen öğrenciler	281	78,1

İstemeyerek seçen öğrenciler	79	21,9
Günlük Bireysel Çalgı Çalışma Süresi		
1 saatten az	151	41,9
1-2 saat	149	41,4
3-4 saat	60	16,7
Bireysel Çalgı Çalma Deneyimi		
1 yıl ve/veya daha az	112	31,1
2 yıl	70	19,4
3 yıl	56	15,6
4 yıl	58	16,1
5 yıl ve/veya daha fazla	64	17,8
Bireysel Çalgı Başarı Notu		
1	38	10,6
2	22	6,1
3	76	21,1
4	87	24,2
5	137	38,1

Tabloda görüldüğü gibi, Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin % 63,9'u kız, %36,1'i erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin %30,6'sı 17 yaşında olup, sınıf düzeyindeki oranları ise birbirine yakındır. Örneklem grubunun çoğunluğu yaylı çalgılar grubunda yer almış ve bireysel çalgılarını isteyerek seçmişlerdir. Günlük bireysel çalgı çalma süresine göre, günde 1 saatten az ve 1-2 saat çalışan öğrencilerin oranı %41,9 ve %41,4 ile birbirine yakın, günde 3-4 saat çalışan öğrencilerin oranı ise %16,7'dir. Bireysel çalgı çalma deneyimi açısından, bireysel çalgı eğitimini 1 yıl ve/veya daha az zamandır alan öğrencilerin oranı %31,1 ile eğitimini 2, 3, 4 ve 5 yıl ve/veya daha fazla zamandır alan öğrencilerin oranına göre daha yüksektir. Bireysel çalgı başarı notu 5 olan öğrencilerin oranı %38,1 olarak saptanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, kişisel bilgi formu, Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği ve Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Ölçeği ile toplanmıştır.

Kişisel bilgi formunda Güzel Sanatlar Liselerinde öğrenim gören öğrencilerin cinsiyet, yaş, sınıf, bireysel çalgı türü, bireysel çalgıyı isteyerek seçme, bireysel çalgı günlük çalışma süresi, bireysel çalgıyı çalma deneyimi, bireysel çalgı başarı notu ile ilgili sorular yer almıştır.

Küçükosmanoğlu, Babacan, Babacan ve Yüksel (2016) tarafından geliştirilen Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği, çalgı eğitiminde, öğrencilerin çalışma alışkanlıkları düzeylerini ölçmektedir. Toplam 18 madde ve 4 faktörden oluşan ölçeğin yapılan faktör analizi

sonuçlarına göre 1-7. maddeler Çalışmaya Değer Verme isimli birinci boyutu, 8-11. Maddeler Çalışmaya Hazırlık isimli ikinci boyutu, 12-15. maddeler İlgi ve İstek isimli üçüncü boyutu ve 16-18. maddeler ise Zamanı Doğru Kullanma ve Düzenli Çalışma isimli dördüncü boyutu oluşturmuştur. İfadelere katılma durumunda 1=en düşük, 5=en yüksek puan olarak tasarlanmış olan ölçekte, alınabilecek en düşük puan 18, en yüksek puan ise 90'dır. 7 olumsuz ve 11 olumlu maddeden oluşan ölçekte, olumsuz maddelerin puanlamasında, maddelere verilen cevaplar ters çevrilerek hesaplanmaktadır. Bu ölçekle öğrencilerin çalgı çalışmaya verdiği değer, ilgi ve istek ile çalgı çalışmaya hazırlık ve çalışırken zamanı doğru ve verimli kullanma düzeylerinin ölçülebildiği belirtilmektedir.

Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeğinin Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0,925 ve Bartlett Testi değeri 0,00 olarak belirtilmiştir. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,891 olarak hesaplanmıştır. Boyut bazında güvenilirlik Cronbach Alfa güvenilirlik katsayıları birinci boyut için 0,825, ikinci boyut için 0,852, üçüncü boyut için 0,820 ve dördüncü boyut için 0,805 olarak hesaplanmıştır. Mevcut araştırmanın örneklem grubu üzerinden hesaplanan Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği toplam puanlarının Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,778 olarak hesaplanmıştır. Çalışmaya Değer Verme alt boyutu için hesaplanan Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,782, Çalışmaya Hazırlık alt boyutu için hesaplanan Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,816, İlgi ve İstek alt boyutu için hesaplanan Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,797, Zamanı Doğru Kullanma ve Düzenli Çalışma alt boyutu için hesaplanan Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı ise 0,802 olarak bulunmuştur.

Girgin (2015) tarafından geliştirilen Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Ölçeği, öğrencilerin bireysel çalgılarına yönelik çalgı performansı özyeterlik inançlarını ölçmektedir. Beşli likert tipi, 20 maddeden oluşan ölçek, Kendini Yeterli Görme, Kendini Yetersiz Görme ve Psikolojik Göstergeler olmak üzere 3 alt boyuttan meydana gelmektedir. Ölçekte ters puanlanmış maddeler bulunmaktadır. İfadelere katılma durumu 1=en düşük, 5=en yüksek puan olarak belirlenmiştir. Ölçeğin tamamından ve alt boyutlarından alınacak yüksek puan öğrencilerin bireysel çalgılarına yönelik çalgı performansı özyeterlik inançlarının yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin açıkladığı toplam varyans oranı %47, maddelerin faktör yük değerlerinin 0,47 ve 0,76 arasında değiştiği belirtilmiştir. Ölçeğin güvenilirliği Cronbach Alfa katsayısı 0,72 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin alt boyutları ve güvenilirlikleri kendini yeterli görme (0,86), kendini yetersiz görme (0,76) ve psikolojik göstergeler (0,61) olarak belirtilmiştir. Mevcut araştırmanın örneklem grubu üzerinden hesaplanan Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Ölçeği toplam puanlarının Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,747 olarak hesaplanmıştır. Kendini Yeterli Görme alt boyutu için hesaplanan Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,780, Kendini Yetersiz Görme alt boyutu için hesaplanan Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,797, Psikolojik Göstergeler alt boyutu için hesaplanan Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,748 olarak bulunmuştur.

Verilerin toplanması aşamasında, Aydın Doğan Güzel Sanatlar Lisesi, Avni Akyol Güzel Sanatlar Lisesi ve Aşık Veysel Güzel Sanatlar Lisesinde uygulama yapmak üzere gerekli izinler alınmış, uygulamalar okulların belirttiği uygun gün ve saatlerde öğrenciler ile yüz yüze gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

Güzel Sanatlar Liselerinin müzik bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ile çalgı performansı özyeterlik inançları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla Pearson Korelasyon Analizi yapılmıştır. Pearson Korelasyon Analizi, iki değişken arasındaki ilişkinin miktarını bulup yorumlamak için kullanılır (Büyüköztürk, 2009). Öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ve çalgı performansı özyeterlik inançlarının cinsiyet ve bireysel çalgıyı isteyerek seçme değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesine yönelik olarak İlişkisiz Grup t Testi yapılmıştır. İlişkisiz grup t Testi, iki ilişkisiz örneklem ortalamaları arasındaki farkın manidar olup olmadığını test etmek için kullanılır (Büyüköztürk, 2009). Öğrencilerin yaş, sınıf, bireysel çalgı türü, bireysel çalgı günlük çalışma süresi, bireysel çalgıyı çalma deneyimi, bireysel çalgı başarı notu değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesine yönelik olarak Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) bağımsız üç veya daha fazla örneklem ortalaması arasındaki farkın sıfırdan anlamlı bir şekilde farklı olup olmadığını test etmek üzere uygulanır (Bayram, 2004). Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemeden önce varyansların homojen olup olmadığının belirlenmesi için Levene testi yapılmış, grupların homojen olmadığı saptanmıştır. Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla, tamamlayıcı post-hoc analiz yöntemlerine geçilmiştir. Gruplararası varyansın eşit olmaması durumunda tercih edilen Tamhane's T2 testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde Güzel Sanatlar Liselerinin müzik bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ve çalgı performansı özyeterlik inançlarının arasındaki ilişki ile bu iki bağımlı değişkenin cinsiyet, yaş, öğrenim görülen sınıf, bireysel çalgı türü, bireysel çalgıyı isteyerek seçme, bireysel çalgı günlük çalışma süresi, bireysel çalgıyı çalma deneyimi, bireysel çalgı başarı notu bağımsız değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesine yönelik yapılan analizlerden elde edilen bulgular sunulmuştur.

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ve çalgı performansı özyeterlik inançlarının düzeyine ilişkin hesaplanan betimsel istatistik değerleri Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları ve Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Puanlarının Betimsel İstatistik Değerleri

	N	En az	En çok	x	ss
Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları	360	38	75	56,4722	36,016
Çalgı Performansı Özyeterlik İnançları		21	82	52,4333	93,516

Tablo 2'de görüldüğü gibi, öğrencilerin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları ölçeğinden aldıkları en düşük puan 38, en yüksek puan 75, aritmetik ortalamaları ise 56,4722'dir. Öğrencilerin Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı ölçeğinden aldıkları en düşük puan 21, en yüksek puan 82, aritmetik ortalamaları ise 52,4333'dür. Bu bulgulara göre öğrencilerin bireysel

çalgı çalışma alışkanlıklarının orta düzeyde olduğu söylenebilir. Öğrencilerin çalgı performansı özyeterlik inançlarının da yine orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının cinsiyet, yaş, öğrenim görülen sınıf, bireysel çalgı türü, bireysel çalgıyı isteyerek seçme, bireysel çalgı günlük çalışma süresi, bireysel çalgı çalma deneyimi ve bireysel çalgı başarı notu değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda sunulmuştur. Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak üzere yapılan ilişkisiz grup t testi sonuçları Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklarını Belirlemek Üzere Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	x	ss	sd	t	p
Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Puanı	Kız	230	56,2000	5,6277			
	Erkek	130	56,9538	6,6061	358	-1,145	,253

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklarını belirlemek üzere yapılan ilişkisiz Grup t testi sonuçlarına göre kız ve erkek öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları puanlarının yaş değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını saptamak amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklarını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Yaş	N	x	ss	sd	F	p
Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Puanı	14	65	58,0154	4,4668			
	15	97	57,0000	5,0806			
	16	88	56,8636	6,0575	3	4,869	,002*
	17	110	54,7818	7,0858			
	Toplam	360	56,4722	6,0013			

*p<.05

Tablo 4’de görüldüğü gibi, Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları puanlarının yaş değişkenine göre farklarını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, yaş gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu işlemin ardından ANOVA sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla, tamamlayıcı post-hoc

analiz yöntemlerine geçilmiştir. Gruplar homojen olmadığı için Tamhane's T2 testi kullanılmıştır.

Tablo 5. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farkın Kaynağını Belirlemek Üzere Yapılan Tamhane's T2 Testi Sonuçları

	(I)Yaş	(J) Yaş	Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	p
Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Puanı	14 yaş	15 yaş	1,0153	,7570	,700
		16 yaş	1,1517	,8508	,691
		17 yaş	3,2335	,8737	,002*
	15 yaş	14 yaş	-1,0153	,7570	,700
		16 yaş	,1363	,8264	1,000
		17 yaş	2,2181	,8500	,057
	16 yaş	14 yaş	-1,1517	,8508	,691
		15 yaş	-,1363	,8264	1,000
		17 yaş	2,0818	,9345	,152
	17 yaş	14 yaş	-3,2335	,8737	,002*
		15 yaş	-2,2181	,8500	,057
		16 yaş	-2,0818	,9345	,152

*p<.05

Tablo 5'de görüldüğü gibi, Tamhane's T2 Post-Hoc Çoklu Karşılaştırma Testi sonuçlarına göre bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları bakımından, 14 ve 17 yaşındaki öğrenciler arasında, 17 yaşındaki öğrenciler lehine, .05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Elde edilen bu bulguya göre 17 yaşındaki öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları puanı, 14 yaşındaki öğrencilere göre anlamlı derecede yüksektir.

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları puanlarının öğrenim gördükleri sınıf düzeyi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını saptamak amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Aışkanlıkları Puanlarının Öğrenim Gördükleri Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Farklarını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyi	n	x	ss	sd	F	p
Bireysel Çalgı Çalışma Aışkanlıkları Puanı	9. Sınıf	102	57,5196	5,4277	3	4,215	,006*
	10. Sınıf	87	57,1379	5,4049			
	11. Sınıf	89	56,3596	6,1297			
	12. Sınıf	82	54,5854	6,7512			
	Toplam	360	56,4722	6,0013			

*p<.05

Tablo 6’da görüldüğü üzere, bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ölçeği aritmetik ortalamalarının öğrenim gördükleri sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, sınıf düzeyi aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu işlemin ardından ANOVA sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla, tamamlayıcı post-hoc analiz yöntemlerine geçilmiştir. Gruplar homojen olmadığı için Tamhane’s T2 testi kullanılmıştır.

Tablo 7. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Aışkanlıkları Puanlarının Öğrenim Gördükleri Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Farkın Kaynağını Belirlemek Üzere Yapılan Tamhane’s T2 Testi Sonuçları

	(I) Öğrenim gördükleri sınıf düzeyi	(J) Öğrenim gördükleri sınıf düzeyi	Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	p
Bireysel Çalgı Çalışma Aışkanlıkları Puanı	9. Sınıf	10. Sınıf	,3816	,7903	,997
		11. Sınıf	1,1600	,8432	,675
		12. Sınıf	2,9342	,9190	,010*
	10. Sınıf	9. Sınıf	-,3816	,7903	,997
		11. Sınıf	,7783	,8706	,939
		12. Sınıf	2,5525	,9442	,045*
	11. Sınıf	9. Sınıf	-1,1600	,8432	,675
		10. Sınıf	-,7783	,8706	,939
		12. Sınıf	1,7741	,9889	,372
	12. Sınıf	9. Sınıf	-2,9342	,9190	,010*

	10. Sınıf	-2,5525	,9442	,045*
	11. Sınıf	-1,7741	,9889	,372

*p<.05

Tablo 7’de görüldüğü gibi, Tamhane’s T2 Post-Hoc Çoklu Karşılaştırma Testi sonuçlarına göre öğrenciler arasında bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları bakımından, 9. sınıf ve 12. sınıf öğrencileri arasında 12. sınıflar lehine, 10. sınıf ve 12. sınıf öğrencileri arasında, 12. sınıflar lehine .05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur. 12. sınıf öğrencilerinin çalgı çalışma alışkanlıkları puanları, 9. ve 10. sınıf öğrencilerinden anlamlı derecede daha yüksektir.

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları puanlarının bireysel çalgı türü değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını saptamak amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Puanlarının Bireysel Çalgı Türü Değişkenine Göre Farklarını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Bireysel Çalgı Türü	n	x	ss	sd	F	p
Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Puanı	Yaylı Çalgılar	163	55,8405	5,8287			
	Nefesli Çalgılar	66	56,8333	6,1006			
	Gitar	42	57,1429	5,8375	3	1,128	,338
	Türk Müziği Çalgıları	89	57,0449	6,2955			
	Toplam	360	56,4722	6,0013			

147

Tablo 8’de görüldüğü üzere, bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ölçeği aritmetik ortalamalarının bireysel çalgı türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, bireysel çalgı türü aritmetik ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının bireysel çalgıyı isteyerek seçme değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak üzere yapılan ilişkisiz grup t testi sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Puanlarının Bireysel Çalgıyı İsteyerek Seçme Değişkenine Göre Farklarını Belirlemek Üzere Yapılan İlişkisiz Grup T Testi Sonuçları

	Bireysel Çalgıyı İsteyerek Seçme Durumu	n	x	ss	sd	t	p
Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları	İsteyerek seçen öğrenciler	281	57,0819	5,8049	358	3,699	,000*

Puanı	İstemeyerek seçen öğrenciler	79	54,3038	6,2210
--------------	------------------------------	----	---------	--------

*p<.01

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları puanlarının bireysel çalgıyı isteyerek seçme değişkenine göre farklarını belirlemek üzere yapılan ilişkisiz grup t testi sonuçlarına göre bireysel çalgısını isteyerek seçen öğrencilerin lehine .01 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Elde edilen bu sonuca göre, bireysel çalgısını isteyerek seçen öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları puanının bireysel çalgısını istemeyerek seçen öğrencilere göre anlamlı derecede yüksek olduğu söylenebilir.

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları puanlarının günlük bireysel çalgı çalışma süresi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını saptamak amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Puanlarının Günlük Bireysel Çalgı Çalışma Süresi Değişkenine Göre Farklarını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Günlük bireysel çalgı çalışma süresi	N	x	ss	sd	F	p
Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Puanı	1 saatten az	151	54,4437	6,4669	2	23,111	,000*
	1-2 saat	149	57,0470	5,2199			
	3-4 saat	60	60,1500	4,3988			
	Toplam	360	56,4722	6,0013			

*p<.01

Tablo 10’da görüldüğü üzere, bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ölçeği aritmetik ortalamalarının günlük bireysel çalgı çalışma süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, günlük bireysel çalgı çalışma süresi aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu işlemin ardından ANOVA sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla, tamamlayıcı post-hoc analiz yöntemlerine geçilmiştir. Gruplar homojen olmadığı için Tamhane’s T2 testi kullanılmıştır.

Tablo 11. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Puanlarının Günlük Bireysel Çalgı Çalışma Süresi Değişkenine Göre Farkın Kaynağını Belirlemek Üzere Yapılan Tamhane's T2 Testi Sonuçları

	(I)Günlük bireysel çalgı çalışma süresi	(J) Günlük bireysel çalgı çalışma süresi	Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	p
Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Puanı	1 saatten az	1-2 saat	-2,6032	,6781	,000*
		3-4 saat	-5,7062	,7742	,000*
	1-2 saat	1 saatten az	2,6032	,6781	,000*
		3-4 saat	-3,1030	,7108	,000*
	3-4 saat	1 saatten az	5,7062	,7742	,000*
		1-2 saat	3,1030	,7108	,000*

*p<.01

Tablo 11'de görüldüğü gibi, Tamhane's T2 Post-Hoc Çoklu Karşılaştırma Testi sonuçlarına göre, bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları bakımından günde 1 saatten az ve günde 1-2 saat bireysel çalgı çalışan öğrenciler arasında günde 1-2 saat çalışan öğrencilerin lehine, günde 1 saatten az ve günde 3-4 saat bireysel çalgı çalışan öğrenciler arasında günde 3-4 saat çalışan öğrencilerin lehine .01 düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Ayrıca bireysel çalgısına günde 1-2 saat ve günde 3-4 saat çalışan öğrenciler arasında günde 3-4 saat çalışan öğrencilerin lehine .01 düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin günlük bireysel çalgı çalışma süreleri arttıkça bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları puanlarının da yükseldiği söylenebilir.

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları puanlarının bireysel çalgı çalma deneyimi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını saptamak amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 12'de sunulmuştur.

Tablo 12. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Puanlarının Bireysel Çalgı Çalma Deneyimi Değişkenine Göre Farklarını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Bireysel Çalgı Çalma Deneyimi	n	x	ss	sd	F	p
Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Puanı	Bir yıl ve/veya daha az	112	56,9554	5,5901	4	2,620	,035*
	2 Yıl	70	56,1714	5,9733			
	3 Yıl	56	55,7500	6,5289			

4 Yıl	58	54,8621	6,8759
5 yıl ve/veya daha fazla	64	58,0469	5,0219
Toplam		56,4722	6,0013

*p<.05

Tablo 12’de görüldüğü üzere, bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ölçeği aritmetik ortalamalarının bireysel çalgı çalma deneyimi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, bireysel çalgı çalma deneyimi aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu işlemin ardından ANOVA sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla, tamamlayıcı post-hoc analiz yöntemlerine geçilmiştir. Gruplar homojen olmadığı için Tamhane’s T2 testi kullanılmıştır.

Tablo 13. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Puanlarının Bireysel Çalgı Çalma Deneyimi Değişkenine Göre Farkın Kaynağını Belirlemek Üzere Yapılan Tamhane’s T2 Testi Sonuçları

	(I) Bireysel Çalgı Çalma Deneyimi	(J) Bireysel Çalgı Çalma Deneyimi	Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	p
Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Puanı	Bir yıl ve/veya daha az	2 Yıl	,7839	,8881	,991
		3 Yıl	1,2053	1,0199	,936
		4 Yıl	2,0932	1,0460	,390
		5 yıl ve/veya daha fazla	-1,0915	,8204	,871
	2 Yıl	Bir yıl ve/veya daha az	-,7839	,8881	,991
		3 Yıl	,4214	1,1273	1,000
		4 Yıl	1,3093	1,1510	,949
		5 yıl ve/veya daha fazla	-1,8754	,9506	,405
	3 Yıl	Bir yıl ve/veya daha az	-1,2053	1,0199	,936
		2 Yıl	-,4214	1,1273	1,000
		4 Yıl	,8879	1,2555	,999
		5 yıl ve/veya daha fazla	-2,2968	1,0748	,300
	4 Yıl	Bir yıl ve/veya daha az	-2,0932	1,0460	,390
		2 Yıl	-1,3093	1,1510	,949

	3 Yıl	-,8879	1,2555	,999
	5 yıl ve/veya daha fazla	-3,1848	1,0996	,045*
5 yıl ve/veya daha fazla	Bir yıl ve/veya daha az	1,0915	,8204	,871
	2 Yıl	1,8754	,9506	,405
	3 Yıl	2,2968	1,0748	,300
	4 Yıl	3,1848	1,0996	,045*

*p<.05

Tablo 13’de görüldüğü gibi, Tamhane’s T2 Post-Hoc Çoklu Karşılaştırma Testi sonuçlarına göre, bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları bakımından bireysel çalgı çalma süresi 5 yıl ve/veya daha fazla olan öğrenciler ile 4 yıl çalgı çalan öğrenciler arasında, bireysel çalgı çalma süresi 5 yıl ve/veya daha fazla olan öğrencilerin lehine .05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur.

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları puanlarının bireysel çalgı başarı notu değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını saptamak amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 14’de sunulmuştur.

Tablo 14. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Puanlarının Bireysel Çalgı Başarı Notu Değişkenine Göre Farklarını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Bireysel Çalgı Başarı Notu	N	x	ss	sd	F	p
1	38	54,0000	6,2644			
2	22	52,9091	7,6401			
Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Puanı	3	76	55,3289	6,2019		
	4	87	56,0575	5,4758	4	9,603 ,000*
	5	137	58,6277	5,0918		
Toplam		56,4722	6,0013			

*p<.01

Tablo 14’de görüldüğü üzere, bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ölçeği aritmetik ortalamalarının bireysel çalgı çalma deneyimi başarı notu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, bireysel çalgı çalma deneyimi aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu işlemin ardından ANOVA sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla, tamamlayıcı post-hoc analiz yöntemlerine geçilmiştir. Gruplar homojen olmadığı için Tamhane’s T2 testi kullanılmıştır.

Tablo 15. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Aışkanlıkları Puanlarının Bireysel Çalgı Başarı Notu Değişkenine Göre Farkın Kaynağını Belirlemek Üzere Yapılan Tamhane's T2 Testi Sonuçları

	(I)Bireysel Çalgı Başarı Notu	(J) Bireysel Çalgı Başarı Notu	Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	p
Bireysel Çalgı Çalışma Aışkanlıkları Puanı	1	2	1,0909	1,9199	1,000
		3	-1,3289	1,2404	,966
		4	-2,0574	1,1736	,586
		5	-4,6277	1,1054	,001**
	2	1	-1,0909	1,9199	1,000
		3	-2,4198	-2,4198	,869
		4	-3,1483	-3,1483	,567
		5	-5,7186	-5,7186	,024*
	3	1	1,3289	1,2404	,966
		2	2,4198	1,7774	,869
		4	-,7285	,9223	,996
		5	-3,2987	,8338	,001**
	4	1	2,0574	1,1736	,586
		2	3,1483	1,7314	,567
		3	,7285	,9223	,996
		5	-2,5702	,7306	,006*
	5	1	4,6277	1,1054	,001**
		2	5,7186	1,6859	,024*
		3	3,2987	,8338	,001**
		4	2,5702	,7306	,006*

*p<.05

**p<.01

Tablo 15'de görüldüğü gibi, Tamhane's T2 Post-Hoc Çoklu Karşılaştırma Testi sonuçlarına göre, bireysel çalgı çalma alışkanlıkları bakımından bireysel çalgı başarı notuna ilişkin 5 ile 1 alanlar arasında .01 düzeyinde, 5 ile 2 alanlar arasında .05 düzeyinde, 5 ile 3 alanlar arasında .01 düzeyinde ve 5 ile 4 alanlar arasında .01 düzeyinde 5 alan öğrenciler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Elde edilen bu sonuçlara göre bireysel çalgı başarı notu yüksek olan öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının da yüksek olduğu söylenebilir.

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin çalgı performansı özyeterlik inançlarının cinsiyet, yaş, öğrenim görülen sınıf, bireysel çalgı türü, bireysel çalgıyı isteyerek seçme durumu, bireysel çalgı günlük çalışma süresi, bireysel çalgı çalma deneyimi ve bireysel çalgı başarı notu

değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin çalgı performansı özyeterlik inançlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak üzere yapılan ilişkisiz grup t testi sonuçları Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklarını Belirlemek Üzere Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	x	ss	sd	t	p
Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Puanı	Kız	230	51,7174	9,5954			
	Erkek	130	53,7000	9,7094	358	-1,875	,062

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin çalgı performansı özyeterlik inancı puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklarını belirlemek üzere yapılan ilişkisiz grup t testi sonuçlarına göre kız ve erkek öğrencilerin çalgı performansı özyeterlik inancı puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin çalgı performansı özyeterlik inancı puanlarının yaş değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını saptamak amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklarını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Yaş	N	x	ss	sd	F	p
Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Puanı	14	65	48,9846	9,5582			
	15	97	51,2577	9,8544			
	16	88	53,5341	9,7296	3	5,718	,001*
	17	110	54,6273	8,8947			
	Toplam	360	52,4333	9,6703			

*p<.01

Tablo 17’de görüldüğü gibi, Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin çalgı performansı özyeterlik inancı puanlarının yaş değişkenine göre farklarını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, yaş gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu işlemin ardından ANOVA sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla, tamamlayıcı post-hoc analiz yöntemlerine geçilmiştir. Gruplar homojen olmadığı için Tamhane’s T2 testi kullanılmıştır.

Tablo 18. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farkın Kaynağını Belirlemek Üzere Yapılan Tamhane's T2 Testi Sonuçları

	(I)Yaş	(J) Yaş	Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	p
Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Puanı	14 yaş	15 yaş	-2,2731	1,5204	,526
		16 yaş	-4,5494	1,5513	,037*
		17 yaş	-5,6426	1,4839	,003*
	15 yaş	14 yaş	2,2731	1,5204	,526
		16 yaş	-2,2763	1,3963	,449
		17 yaş	-3,3695	1,3211	,091
	16 yaş	14 yaş	4,5494	1,5513	,037*
		15 yaş	2,2763	1,3963	,449
		17 yaş	-1,0931	1,3565	,885
	17 yaş	14 yaş	5,6426	1,4839	,003*
		15 yaş	3,3695	1,3211	,091
		16 yaş	1,0931	1,3565	,885

*p<.05

Tablo 18'de görüldüğü gibi, Tamhane's T2 Post-Hoc Çoklu Karşılaştırma Testi sonuçlarına göre çalgı performansı özyeterlik inançları bakımından, 14 ve 17 yaşındaki öğrenciler arasında 17 yaşındaki öğrenciler lehine .05 düzeyinde, 14 ve 16 yaşındaki öğrenciler arasında 16 yaşındaki öğrencilerin lehine .05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Elde edilen bu bulguya göre 17 yaşındaki öğrencileri çalgı performansı özyeterlik inancı puanı 14 yaşındaki öğrencilere göre, 16 yaşındaki öğrencilerin çalgı performansı özyeterlik inancı puanı yine 14 yaşındaki öğrencilere göre anlamlı derecede yüksektir.

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin çalgı performansı özyeterlik inancı puanlarının öğrenim gördükleri sınıf düzeyi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını saptamak amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 19'da sunulmuştur.

Tablo 19. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Puanlarının Öğrenim Gördükleri Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Farklarını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Sınıf Seviyesi	n	x	ss	sd	F	p
Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Puanı	9. Sınıf	102	49,1569	9,8118	3	6,643	,000*
	10. Sınıf	87	52,4368	9,8272			
	11. Sınıf	89	53,9663	9,4212			
	12. Sınıf	82	54,8415	8,5728			
	Toplam	360	52,4333	9,6703			

*p<.01

Tablo 19’da görüldüğü üzere, çalgı performansı özyeterlik inancı puanlarının aritmetik ortalamalarının öğrenim gördükleri sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, sınıf düzeyi aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu işlemin ardından ANOVA sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla, tamamlayıcı post-hoc analiz yöntemlerine geçilmiştir. Gruplar homojen olmadığı için Tamhane’s T2 testi kullanılmıştır.

Tablo 20. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Çalgı Performansı Özyeterlik İnançı Puanlarının Öğrenim Gördükleri Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Farkın Kaynağını Belirlemek Üzere Yapılan Tamhane’s T2 Testi Sonuçları

	(I)Sınıf seviyesi	(J) Sınıf Seviyesi	Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	p
Çalgı Performansı Özyeterlik İnançı Puanı	9. Sınıf	10. Sınıf	-3,2799	1,3791	,132
		11. Sınıf	-4,8094	1,3707	,007*
		12. Sınıf	-5,6846	1,4016	,001**
	10. Sınıf	9. Sınıf	3,2799	1,3791	,132
		11. Sınıf	-1,5295	1,4247	,764
		12. Sınıf	-2,4046	1,4545	,436
	11. Sınıf	9. Sınıf	4,8094	1,3707	,007*
		10. Sınıf	1,5295	1,4247	,764
		12. Sınıf	-,8751	1,4465	,947
	12. Sınıf	9. Sınıf	5,6846	1,4016	,001**
		10. Sınıf	2,4046	1,4545	,436
		11. Sınıf	,8751	1,4465	,947

*p<.05

**p<.01

Tablo 20’de görüldüğü gibi, Tamhane’s T2 Post-Hoc Çoklu Karşılaştırma Testi sonuçlarına göre öğrenciler arasında çalgı performansı özyeterlik inancı bakımından, 9. sınıf ve 12. sınıf öğrencileri arasında 12. sınıflar lehine .01 düzeyinde, 9. sınıf ve 11. sınıf öğrencileri arasında 11. sınıflar lehine .05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Elde edilen bu bulgu, 12. sınıf öğrencilerinin çalgı performansı özyeterlik inançlarının 9. sınıf öğrencilerinin çalgı performansı özyeterlik inançlarından daha yüksek olduğunu göstermektedir. Yine 11. sınıf öğrencilerinin çalgı performansı özyeterlik inançları, 9. sınıf öğrencilerinin çalgı performansı özyeterlik inançlarına göre anlamlı derecede daha yüksektir.

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin çalgı performansı özyeterlik inancı puanlarının bireysel çalgı türü değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını saptamak amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 21’de sunulmuştur.

Tablo 21. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Puanlarının Bireysel Çalgı Türü Değişkenine Göre Farklarını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Bireysel Çalgı Türü	n	x	ss	sd	F	p
Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Puanı	Yaylı Çalgılar	163	52,0184	9,5932	3	,270	,847
	Nefesli Çalgılar	66	52,3030	10,2551			
	Gitar	42	52,8095	9,1923			
	Türk Müziği Çalgıları	89	53,1124	9,7040			
	Toplam	360	52,4333	9,6703			

Tablo 21’de görüldüğü üzere, çalgı performansı özyeterlik inancı ölçeği aritmetik ortalamalarının bireysel çalgı türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, bireysel çalgı türü aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin çalgı performansı özyeterlik inançlarının bireysel çalgıyı isteyerek seçme değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak üzere yapılan ilişkisiz grup t testi sonuçları Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Puanlarının Bireysel Çalgıyı İsteyerek Seçme Değişkenine Göre Farklarını Belirlemek Üzere Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Bireysel Çalgıyı İsteyerek Seçme Durumu	n	x	ss	sd	t	p
Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Puanı	İsteyerek seçen öğrenciler	281	52,9324	358	1,853		,065
	İstemeyerek seçen öğrenciler	79	50,6582				

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin çalgı performansı özyeterlik inancı puanlarının bireysel çalgıyı isteyerek seçme değişkenine göre farklarını belirlemek üzere yapılan ilişkisiz Grup t Testi sonuçlarına göre bireysel çalgısını isteyerek ve istemeyerek seçen öğrencilerin çalgı performansı özyeterlik inancı puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin çalgı performansı özyeterlik inancı puanlarının günlük bireysel çalgı çalışma süresi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını saptamak amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 23’de sunulmuştur.

Tablo 23. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Puanlarının Günlük Bireysel Çalgı Çalışma Süresi Değişkenine Göre Farklarını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Günlük bireysel çalgı çalışma süresi	n	x	ss	sd	F	p
Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Puanı	1 saatten az	151	50,2119	9,3306	2	13,079	,000*
	1-2 saat	149	52,6443	9,4533			
	3-4 saat	60	57,5000	9,2011			
	Toplam	360	52,4333	9,6703			

*p<.01

Tablo 23’de görüldüğü üzere, çalgı performansı özyeterlik inancı ölçeği aritmetik ortalamalarının günlük bireysel çalgı çalışma süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, günlük bireysel çalgı çalışma süresi aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu işlemin ardından ANOVA sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla, tamamlayıcı post-hoc analiz yöntemlerine geçilmiştir. Gruplar homojen olmadığı için Tamhane’s T2 testi kullanılmıştır.

Tablo 24. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Puanlarının Günlük Bireysel Çalgı Çalışma Süresi Değişkenine Göre Farkın Kaynağını Belirlemek Üzere Yapılan Tamhane’s T2 Testi Sonuçları

	(I) Günlük bireysel çalgı çalışma süresi	(J) Günlük bireysel çalgı çalışma süresi	Ortalama Farkı (I-J)	Standar t Hata	p
Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Puanı	1 saatten az	1-2 saat	-2,4323	1,0808	,081
		3-4 saat	-7,2880	1,4285	,000*
	1-2 saat	1 saatten az	2,4323	1,0808	,081
		3-4 saat	-4,8557	1,4312	,003**
	3-4 saat	1 saatten az	7,2880	1,4285	,000*
		1-2 saat	4,8557	1,4312	,003**

*p<.05

**p<.01

Tablo 24’de görüldüğü gibi, Tamhane’s T2 Post-Hoc Çoklu Karşılaştırma Testi sonuçlarına göre, çalgı performansı özyeterlik inancı bakımından günde 1 saatten az ve günde 3-4 saat bireysel çalgı çalışan öğrenciler arasında günde 3-4 saat çalışan öğrencilerin lehine .01

düzeyinde, günde 1-2 saat ve günde 3-4 saat bireysel çalgı çalışan öğrenciler arasında günde 3-4 saat çalışan öğrencilerin lehine .05 düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin günlük bireysel çalgı çalışma süreleri arttıkça çalgı performansı özyeterlik inancı puanlarının da yükseldiği söylenebilir.

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin çalgı performansı özyeterlik inancı puanlarının bireysel çalgı çalma deneyimi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını saptamak amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 25’de sunulmuştur.

Tablo 25. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Puanlarının Bireysel Çalgı Çalma Deneyimi Değişkenine Göre Farklarını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Bireysel Çalgı Çalma Deneyimi	n	x	ss	sd	F	p
Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Puanı	Bir yıl ve/veya daha az	112	48,6964	10,6032	4	10,122	,000*
	2 Yıl	70	51,5000	7,4615			
	3 Yıl	56	53,5357	9,8275			
	4 Yıl	58	54,2931	9,1017			
	5 yıl ve/veya daha fazla	64	57,3438	7,7464			
	Toplam	360	52,4333	9,6703			

*p<.01

Tablo 25’de görüldüğü üzere, çalgı performansı özyeterlik inancı ölçeği aritmetik ortalamalarının bireysel çalgı çalma deneyimi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, bireysel çalgı çalma deneyimi aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu işlemin ardından ANOVA sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla, tamamlayıcı post-hoc analiz yöntemlerine geçilmiştir. Gruplar homojen olmadığı için Tamhane’s T2 testi kullanılmıştır.

Tablo 26. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Puanlarının Bireysel Çalgı Çalma Deneyimi Değişkenine Göre Farkın Kaynağını Belirlemek Üzere Yapılan Tamhane's T2 Testi Sonuçları

	(I) Bireysel Çalgı Çalma Deneyimi	(J) Bireysel Çalgı Çalma Deneyimi	Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	p
Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Puanı	1 yıl ve/veya daha az	2 Yıl	-2,8035	1,4037	,409
		3 Yıl	-4,8392	1,5079	,037*
		4 Yıl	-5,5966	1,4904	,008*
		5 yıl ve/veya daha fazla	-8,6473	1,4437	,000**
	2 Yıl	1 yıl ve/veya daha az	2,8035	1,4037	,409
		3 Yıl	-2,0357	1,6518	,823
		4 Yıl	-2,7931	1,6359	,573
		5 yıl ve/veya daha fazla	-5,8437	1,5934	,010*
	3 Yıl	1 yıl ve/veya daha az	4,8392	1,5079	,037*
		2 Yıl	2,0357	1,6518	,823
		4 Yıl	-,7573	1,7261	,996
		5 yıl ve/veya daha fazla	-3,8080	1,6859	,279
	4 Yıl	1 yıl ve/veya daha az	5,5966	1,4904	,008*
		2 Yıl	2,7931	1,6359	,573
		3 Yıl	,7573	1,7261	,996
		5 yıl ve/veya daha fazla	-3,0506	1,6703	,504
	5 yıl ve/veya daha fazla	1 yıl ve/veya daha az	8,6473	1,4437	,000**
		2 Yıl	5,8437	1,5934	,010*
		3 Yıl	3,8080	1,6859	,279
		4 Yıl	3,0506	1,6703	,504

*p<.05

**p<.01

Tablo 26’da görüldüğü gibi, Tamhane’s T2 Post-Hoc Çoklu Karşılaştırma Testi sonuçlarına göre, çalgı performansı özyeterlik inancı bakımından bireysel çalgı çalma süresi 1 yıl ve/veya daha az olan öğrenciler ile 3 yıl çalgı çalan öğrenciler arasında, bireysel çalgı çalma süresi 1 yıl ve/veya daha az olan öğrenciler ile 4 yıl çalgı çalan öğrenciler arasında, bireysel çalgı çalma süresi 3 ve 4 yıl olan öğrencilerin lehine .05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Bireysel çalgı çalma süresi 1 yıl ve/veya daha az olan öğrenciler ile 5 yıl ve/veya fazla olan öğrenciler arasında çalgı performansı özyeterlik inancı puanları bakımından 5 yıl ve/veya fazla olan öğrenciler lehine .01 düzeyinde anlamlı fark ortaya konmuştur. Bireysel çalgı çalma süresi 2 yıl olan öğrenciler ile 5 yıl ve/veya fazla olan öğrenciler arasında çalgı performansı özyeterlik inancı puanları bakımından 5 yıl ve/veya fazla olan öğrenciler lehine .05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Elde edilen bulgulara göre, çalgı çalma deneyimi arttıkça çalgı performansı özyeterlik inancının da arttığı söylenebilir.

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin çalgı performansı özyeterlik inancı puanlarının bireysel çalgı başarı notu değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını saptamak amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 27’de sunulmuştur.

Tablo 27. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Çalgı Performansı Özyeterlik İnanç Puanlarının Bireysel Çalgı Başarı Notu Değişkenine Göre Farklarını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Bireysel Çalgı Başarı Notu	n	x	ss	sd	F	p
Çalgı Performansı Özyeterlik İnanç Puanı	1	38	49,4737	8,5479	4	1,480	,208
	2	22	51,5000	10,2015			
	3	76	52,2105	10,3438			
	4	87	52,2874	8,8303			
	5	137	53,6204	9,9270			
	Toplam	360	52,4333	9,6703			

Tablo 27’de görüldüğü üzere, çalgı performansı özyeterlik inancı ölçeği aritmetik ortalamalarının bireysel çalgı başarı notu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, bireysel çalgı başarı notu aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ile çalgı performansı özyeterlik inançları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını saptamak amacıyla yapılan Pearson Korelasyon Analizi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 28. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları İle Çalgı Performansı Özyeterlik İnançları Arasında Anlamlı Bir İlişki Olup Olmadığını Saptamak Amacıyla Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

	n	x	ss	r	p
Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Puanı	360	56,4722	6,0013	,201	,000*
Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Puanı		52,4333	9,6703		

*p<.01

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ile çalgı performansı özyeterlik inançları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını saptamak amacıyla yapılan Pearson Korelasyon Analizi sonucunda, iki değişken arasında .01 düzeyinde olumlu yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada Güzel Sanatlar Liselerinin müzik bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ve çalgı performansı özyeterlik inançları arasındaki ilişkinin belirlenmesi ile öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının ve çalgı performansı özyeterlik inançlarının cinsiyet, yaş, öğrenim görülen sınıf, bireysel çalgı türü, bireysel çalgıyı isteyerek seçme, bireysel çalgı günlük çalışma süresi, bireysel çalgıyı çalma deneyimi, bireysel çalgı başarı notu değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı saptanması amaçlanmıştır. İlişkisel tarama modeli kullanılan araştırmada Aydın Doğan Güzel Sanatlar Lisesi, Avni Akyol Güzel Sanatlar Lisesi ve Aşık Veysel Güzel Sanatlar Lisesinde öğrenim gören öğrenciler (n=360) örnekleme oluşturmuştur. Çalışmanın verileri kişisel bilgi formu, Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği ve Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Ölçeği ile toplanmıştır.

Çalışmanın sonuçları, Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının orta düzeyde olduğunu göstermiştir. Coşkun Şentürk, Kapçak ve Kapçak Işıksungur (2018) ile Babacan, Yüksel, Küçükosmanoğlu ve Babacan (2017) tarafından yapılan çalışmada, müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının iyi düzeyde olduğu saptanmıştır. Bu araştırmaların sonuçları elde edilen çalışmanın bulgularıyla paralellik göstermektedir. Çalgı eğitimindeki başarı, öğretmensiz yapılan çalgı çalışmaları sırasında kazanılan çalışma alışkanlıklarının çalgı eğitimine yapacağı olumlu katkılara bağlıdır (Akkuş, 2000). Bu bağlamda, öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlıklarının geliştirilebilir düzeyde olması, çalgı başarıları için yapılacak çalışmalar açısından önemli bir bulgudur.

Araştırma bulgularına göre, kız ve erkek öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Kolbaşı (2019)'nın araştırmasında, müzik öğretmeni adaylarının cinsiyetleri ile zamana göre düzenlenmiş bir çalışma programına sahip olma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Şeker (2014) tarafından yapılan çalışmada, müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışmaya ilişkin tutumlarının cinsiyetlerine göre anlamlı fark yaratmadığı görülmüştür. Araştırmaların sonuçları, bu çalışmanın bulgularıyla paralellik göstermektedir. Bu bağlamda müzik eğitimi alan öğrencilerin cinsiyetlerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları üzerinde belirleyici olmadığı söylenebilir.

Bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları bakımından, 14 ve 17 yaşındaki öğrenciler arasında, 17 yaşındaki öğrenciler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Babacan, Yüksel, Küçükosmanoğlu ve Babacan (2017) tarafından yapılan çalışmada müzik eğitimi alan üniversite öğrencilerinin çalgı çalışma alışkanlıklarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçları arasındaki çelişkinin örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin farklı öğretim kademelerinde bulunmalarından ileri geldiği düşünülmektedir.

Çalışmanın sonuçları Güzel Sanatlar Lisesi 12. sınıf öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının, 9. ve 10. sınıf öğrencilerinden anlamlı derecede daha yüksek olduğunu göstermiştir. Coşkun Şentürk, Kapçak ve Kapçak Işıksungur (2018)'un çalışmasında, müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları sınıf değişkenine göre incelenmiş, son sınıf öğrencilerinin diğer sınıf öğrencilerine göre daha yüksek puanlar aldığı tespit edilmiştir. Şeker (2014) tarafından yapılan araştırmada müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışmaya ilişkin tutum puanları lisans 1'den başlayarak lisans 4'e kadar düşüş göstermiştir. Kılınçer ve Aydınur Uygun (2018)'un çalışmasında ise sınıf düzeyi arttıkça çalgıdaki uzmanlığın gelişmesine paralel olarak “duyuşsal” stratejilerin kullanılma düzeylerinin yükselmesi beklenirken, farkın 4. sınıf aleyhine düşük bulunması dikkat çekici bir bulgu olarak ifade edilmiştir. Gerçekler (2018) tarafından yapılan araştırmada müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışma alışkanlıklarının sınıf değişkenine göre anlamlı bir fark yaratmadığı saptanmıştır. Bu araştırmanın sonuçları Coşkun Şentürk, Kapçak ve Kapçak Işıksungur (2018)'un çalışma sonuçlarını desteklemekte, Gerçekler (2018), Şeker (2014) ve Kılınçer ve Aydınur Uygun (2018)'un çalışma sonuçlarıyla çalışmaktadır. Bu durum, araştırmalarda farklı örneklem grupları üzerinde çalışılmış olması, buna bağlı olarak da sınıf değişkeninin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları açısından genellenemeyeceği düşüncesini ortaya koymaktadır.

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları bireysel çalgı türü açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmamıştır. Bu sonuca ilişkin, çalgı türünün farklılaşmasının öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlıkları bakımından belirleyici olmadığı, her öğrencinin kendi bireysel çalgısını önemseyip, eğitimi sürecinde belirli düzeyde çalışma alışkanlığı kazandığı söylenebilir.

Çalışmada elde edilen bulgular bireysel çalgısını isteyerek seçen öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının bireysel çalgısını istemeyerek seçen öğrencilere göre anlamlı derecede yüksek olduğunu göstermiştir. Bir çalgının seçimiyle ilgili akla gelebilecek en belirgin etkenler çalgının boyutu, ağırlığı, şekli, ses rengi ve ses şiddeti olarak sıralanabilir. Bu fiziksel özelliklere ek olarak bireyle ilgili içsel (kişinin fiziksel yapısı, zekâ, kişilik özellikleri vb.) ve bireyin yaşamını çevreleyen dışsal (akran gruplarıyla etkileşim, çeşitli otoritelerin yargıları, medya vb.) etkenlerin varlığından bahsedilebilir (Doğan ve Erdal, 2016). Bu araştırmada bireysel çalgı seçiminde öğrencinin fiziksel özelliklerinin çalgıya uygunluğunun yanında, çalgıya ilişkin kendi fikri, ilgi ve sevgisi de göz önüne alınarak belirlenen bir çalgının eğitimi alması önemli bir sonucu ortaya çıkarmıştır. Kişinin bireysel çalgısını isteyerek seçmesi ve buna bağlı olarak olumlu bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları edinmeleri çalgı başarısı açısından beklentiye karşılayan bir sonuçtur.

Öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları puanlarına ilişkin, günlük çalgı çalma süresine göre günde 1 saatten az ve günde 1-2 saat bireysel çalgı çalışan öğrenciler arasında günde 1-2 saat çalışan öğrencilerin lehine, günde 1 saatten az ve günde 3-4 saat bireysel çalgı

çalışan öğrenciler arasında günde 3-4 saat çalışan öğrencilerin lehine anlamlı fark bulunmuştur. Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin günlük bireysel çalgı çalışma süreleri arttıkça bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları puanlarının da yükseldiği görülmüştür.

Bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları bakımından bireysel çalgı çalma süresi 5 yıl ve/veya daha fazla olan öğrenciler ile 4 yıl çalgı çalan öğrenciler arasında, bireysel çalgı çalma süresi 5 yıl ve/veya daha fazla olan öğrencilerin lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Ayrıca bireysel çalgı başarı notuna ilişkin; 5 ile 1 alanlar arasında, 5 ile 2 alanlar arasında, 5 ile 3 alanlar arasında ve 5 ile 4 alanlar arasında 5 alan öğrenciler lehine bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Eldeki araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin yaşları ilerledikçe, sınıf düzeyleri ve günlük çalgı çalışma süreleri arttıkça çalgı çalma deneyimlerinin, çalgılarıyla geçirdikleri zamanın da arttığı, buna bağlı olarak daha olumlu çalışma alışkanlıkları edindikleri ve çalgı başarılarını arttırdıkları düşünülebilir. Bu bağlamda, öğrencilerin çalgı eğitimine küçük yaşta başlaması (Göğüş, 2009), sistematik ve bilinçli bir program dahilinde günlük çalışma disiplini kazanması (Pirgon, 2013; Topalak, 2013), çalgı başarısı açısından belirleyici boyutlardır.

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerin çalgı performansı özyeterlik inançlarının orta düzeyde olduğu görülmüştür. Coşkun Şentürk ve Bölek (2019) tarafından yapılan çalışmada, müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin orta seviyenin üzerinde çalgı özyeterliliğine sahip olduğu saptanmıştır. Babacan ve Babacan (2017)'in araştırma sonuçları müzik öğretmeni adaylarının piyano performans özyeterlik inançlarının orta seviyede olduğunu göstermiştir. Bu araştırma sonuçları, diğer araştırma bulgularını desteklemektedir.

Güzel Sanatlar Lisesinde öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin çalgı performansı özyeterlik inancı puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Babacan ve Babacan (2017), öğretmen adaylarının piyano performans özyeterlik algılarının cinsiyet türüne göre değişmediğini saptamıştır. Girgin (2017a) tarafından yapılan çalışmada kadın müzik öğretmeni adayların çalgı performansı özyeterlik inancı, erkek müzik öğretmeni adaylarından düşük bulunmuştur. Coşkun Şentürk ve Bölek (2019) müzik öğretmeni adaylarının çalgı özyeterlik algıları bakımından, erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha yüksek puan aldığı sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmada elde edilen sonuç, Babacan ve Babacan (2017)'in araştırma bulgularıyla paralellik göstermiştir. Girgin (2017a) ve Coşkun Şentürk ve Bölek (2019)'in araştırmalarında elde edilen erkek müzik öğretmeni adaylarının lehine bulunan çalgı performansı özyeterlik inancı ile ilgili sonuç, bu araştırmanın bulgularıyla çelişmektedir. Nielsen (2004; akt. Özmenteş, 2016) müzik özyeterliliğinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren çok sayıda araştırmaya gereksinim olduğunu belirterek konunun karmaşık doğasını ortaya koymuştur. Bu bakımdan yapılacak yeni araştırma sonuçları, cinsiyet değişkeninin çalgı performansı özyeterlik inancı üzerindeki belirleyiciliği açısından önem taşımaktadır.

Çalgı performansı özyeterlik inançları bakımından, 14 ve 17 yaşındaki öğrenciler arasında 17 yaşındaki öğrenciler lehine, 14 ve 16 yaşındaki öğrenciler arasında 16 yaşındaki öğrencilerin lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Elde edilen bu sonuç, yaş seviyesine paralel olarak çalgı deneyimi arttıkça, çalgı performansına yönelik özyeterlik inancının da arttığını göstermektedir. Yaş değişkeniyle ilgili olarak öğrencilerin çalgı performansına yönelik özyeterlik inancının araştırıldığı herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Çalgı performansına

yönelik özyeterlik inancının yaş grupları üzerinde fark yaratıp yaratmadığına ilişkin bir çalışma yapılması farklı sonuçların ortaya çıkması açısından yararlı olacaktır.

Öğrencilerin çalgı performansı özyeterlik inançları, 9. sınıf ve 12. sınıf öğrencileri arasında 12. sınıflar lehine, 9. sınıf ve 11. sınıf öğrencileri arasında 11. sınıflar lehine anlamlı bir fark yaratmıştır. Babacan ve Babacan (2017)'in çalışmasında, müzik eğitimi alan öğrencilerin sınıf düzeyine göre piyano performans özyeterlik algılarında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Girgin (2017a) müzik öğretmeni adaylarının çalgı performansı özyeterlik inançları genel puanları ile sınıf değişkeni arasında anlamlı fark saptanmamıştır. Bu çalışmaların bulguları, eldeki araştırma sonuçlarıyla çelişmektedir. Çelişkili sonuçlar, bu araştırmanın lise öğrencileri üzerinde, diğer araştırmaların ise üniversite öğrencileri üzerinde yapılmış olması, bu nedenle de yaş, sosyal yaşam, meslek eğitimi gibi çalgı performansı özyeterlik inancı üzerinde belirleyici olan farklı boyutların incelenmesi gerektiğini düşündürmektedir.

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin çalgı performansı özyeterlik inancı bireysel çalgı türü ve bireysel çalgıyı isteyerek seçme değişkenine göre anlamlı bir farklılık yaratmamıştır. Elde edilen sonuçlar öğrencilerin dört yıllık lise eğitimleri süresince öğrenmeye yeni başladıkları ya da eğitimlerine devam ettikleri bireysel çalgıların türü ve bu çalgıyı isteyerek seçme durumunun çalgı performansı özyeterlik inancı üzerinde belirleyici bir boyut olmadığını göstermektedir.

Öğrencilerin günlük bireysel çalgı çalışma süreleri arttıkça çalgı performansı özyeterlik inancı puanlarının da yükseldiği görülmüştür. Girgin (2017a) müzik öğretmeni adaylarının çalgı performansı özyeterlik inançları ile çalışma süresi arasında anlamlı fark bulmuştur. Müzik öğretmeni adaylarının çalışma süresi arttıkça çalgı performansı özyeterlik inançlarının arttığı saptanmıştır. Babacan ve Babacan (2017)'in araştırmasında, piyano performans özyeterlik teknik ve performans düzeyi alt boyutlarında özyeterlik algısı yüksek öğrencilerin daha fazla, özyeterlik algısı düşük öğrencilerin ise daha az piyano çalıştığı görülmüştür. Bununla birlikte piyano çalışmaya daha fazla zaman ayıran öğrencilerin sahne kaygısı algısına göre topluluk önünde piyano çalarken tedirgin olmadığı, heyecanını kontrol edebildiği ve performansını daha başarılı sergilediği sonucuna ulaşılmıştır. Girgin (2017a) ve Babacan ve Babacan (2017)'in çalışma sonuçları bu araştırmanın bulgularını desteklemektedir. Çalgı eğitiminin bireysel çalışma boyutu bir öğrenci için oldukça zor ve yorucu bir süreçtir. Her çalgının kendine özgü zorlukları olmasının yanında, çalışılan repertuarın başarılı bir şekilde seslendirilmesi haftalar belki de aylar alan bir tekrar sürecini gerektirir. Bu süreçte, öğrencinin kendi kendine çalışma programı yapması, günlük çalışma süresinin ne kadar olacağını belirlemesi beklenmektedir (McPherson ve McCormick, 2006). Araştırma sonucunda günlük çalışma süresini gerektiği ölçüde planlayıp gerçekleştiren öğrencilerin çalgı performansı özyeterlik inancının da beklenen düzeyde olması, çalgı eğitiminin hedeflerine ulaşması açısından memnun edici bir sonuçtur.

Çalgı performansı özyeterlik inancı bakımından bireysel çalgı çalma süresi 1 yıl ve/veya daha az olan öğrenciler ile 3 yıl çalgı çalan öğrenciler arasında, bireysel çalgı çalma süresi 1 yıl ve/veya daha az olan öğrenciler ile 4 yıl çalgı çalan öğrenciler arasında, bireysel çalgı çalma süresi 3 ve 4 yıl olan öğrencilerin lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Bireysel çalgı çalma süresi 1 yıl ve/veya daha az olan öğrenciler ve 2 yıl olan öğrenciler ile 5 yıl ve/veya fazla olan öğrenciler arasında çalgı performansı özyeterlik inancı puanları bakımından 5 yıl ve/veya fazla olan öğrenciler lehine anlamlı fark ortaya konmuştur. Elde edilen bulgulara göre, çalgı çalma deneyimi arttıkça çalgı performansı özyeterlik inancının da arttığı söylenebilir. Girgin (2017a)

tarafından yapılan çalışmada, müzik öğretmeni adaylarının çalgıdaki deneyim süresi arttıkça çalgı performansı özyeterlik inançlarının arttığı görülmüştür. İki araştırma sonucu birbirini destekler niteliktedir. Çalgı eğitiminde deneyim, öğrencilerin eğitimin ne düzeyde etkili olduğunu görmeleri, öğrencide bulunması gereken özgüven, motivasyon, farkındalık, kaygı kontrolü gibi nitelikleri pekiştirmeleri açısından önemlidir (Yiğit ve Duruer, 2018). Çalışma sonuçları da çalgı deneyiminin çalgı performansı özyeterlik inancı açısından önemli bir boyut olduğunu göstermiştir.

Öğrencilerin çalgı performansı özyeterlik inancı bireysel çalgı başarı notu değişkenine göre anlamlı bir farklılık yaratmamıştır. Babacan ve Babacan (2017)'in araştırma bulgularına göre, piyano dersi akademik başarı notu yükseldikçe piyano performans özyeterlik algısının da doğru orantılı olarak yükseldiği saptanmıştır. Coşkun Şentürk ve Bölek (2019) bireysel çalgı dersi not ortalamaları ile çalgı özyeterlik puan ortalamaları arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Bu araştırmanın sonuçları Babacan ve Babacan (2017)'in ve Coşkun Şentürk ve Bölek (2019)'in çalışma bulgularıyla çelişkilidir. Yapılan çalışmada beklenen sonuç, öğrencilerin bireysel çalgı başarı notu yükseldikçe çalgı performansı özyeterlik inancının da artmasıydı. Çalgı eğitim programları çalgıda başarılı olmak için gerekli becerileri kazandırmayı amaçlamanın yanında, öğrencinin gerçekten yapabileceğine ilişkin inancını besleyerek başarı beklentisini en üst düzeye çıkarma amacını da taşımalıdır (Nielsen, 2004). Bu bağlamda, Güzel Sanatlar Lisesi çalgı eğitim programlarının öğrencilerin çalgılarına yönelik özyeterlik inançlarını arttırmak yönünden yeniden düzenlenmesi önemli görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre, Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ile çalgı performansı özyeterlik inançları arasında olumlu yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Bu sonuca ilişkin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının çalgı performansına yönelik özyeterlik inancı üzerinde belirleyici bir boyut olduğu söylenebilir. Benzer araştırmalarda, öğrenme kapasitelerine güvenen öğrencilerin aynı zamanda daha fazla öğrenme ve çalışma stratejisi kullandıkları ifade edilmiş, çalışmayı düzenleme becerisi ile özyeterlik arasında anlamlı ilişkiler saptanmıştır (Nielsen, 2004; McPherson ve McCormick, 2006; akt. Özmenteş, 2016). Doğru, tutarlı, sistematik çalışma programı ve öz düzenleme stratejileri ile edinilen çalgı çalışma alışkanlıklarının, çalgı performansına ilişkin özyeterlik inancını olumlu olarak etkilemesi, çalgı başarısını arttırmada önemlidir.

Araştırma sonuçları, Güzel Sanatlar Liselerinde öğrenim gören öğrencilerin yaş ve sınıf seviyesi, günlük çalışma süresi ve çalgı deneyimi yükseldikçe çalgı çalışma alışkanlıklarının ve çalgı performansı özyeterlik inançlarının da yükseldiğini göstermiştir. Bu sonuçlara dayanarak, Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin ve çalgı performansı özyeterlik inançlarının artırılması için öğrencilerin çalışma stratejilerinin, öz düzenleme becerilerinin ve öğrenme motivasyonlarının saptanması ve buna bağlı olarak ders programlarında yeni düzenlemeler yapılması önerilebilir. Bu çalışma Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ve çalgı performansı özyeterlik inançlarıyla ilgili var olan durumun ortaya koyulmasıyla sınırlıdır. Buna ilişkin gelecek çalışmalarda, daha geniş bir örneklem grubu üzerinde, bulgular üzerinde belirleyici etkisi olan farklı boyutların derinlemesine inceleneceği nitel araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Akkuş, R, (2000), “Çalgı Çalışma Alışkanlıkları”, Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 12, 107-111.
- Aydiner Uygun, M; Kılınçer, Ö, (2018), “Mesleki Müzik Eğitimi Öğrencilerinin Enstrümantal Müziği Çalışırken ve Öğrenirken Kullandıkları Stratejilerin İncelenmesi”, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 47, 317-339.
- Babacan, E; Babacan, M, D, (2017), “Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Performansı Öz Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi”, İdil Dergisi, 6 (32), 1299-1318.
- Babacan, E; Yüksel, G; Küçükosmanoğlu, O; Babacan, M, D, (2017), “Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının İncelenmesi (Konya İli Örneği)”, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 6 (1), 464-474.
- Bandura, A, (1997), Self-Efficacy: The Exercise of Control, Freeman, New York.
- Başbay, A; Bıyıklı, C; Demir, E, K, (2018), “Öğrenme Stilleri İle Ders Çalışma Alışkanlıklarının İncelenmesi”, İlköğretim Online, 17 (2), 848-863.
- Bayram, N, (2004), Sosyal Bilimlerde SPSS İle Veri Analizi, Ezgi Kitabevi, Bursa.
- Bee, H; Boyd, D, (2009), Çocuk Gelişim Psikolojisi, Kannüs Yayınevi, İstanbul.
- Büyüköztürk, Ş, (2009), Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı, Pegem Yayınevi, Ankara.
- Coşkun Şentürk, G; Bölek, A, (2019), “Müzik Öğretmeni Adaylarının Çalgı Öz Yeterlik Durumlarının İncelenmesi”, YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 16 (1), 1110-1135.
- Coşkun Şentürk, G; Kapçak, Ş; Kapçak Işıksungur, B, (2018), “Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”, YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 15 (1), 1232-1255.
- Demirtaş, S, (2020), “Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Çalgısına Yönelik Tutum Düzeyleri İle Piyano Öğrenme Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Turkish Studies - Education, 15 (4), 2549-2566.
- Doğan, T; Erdal, B, (2016), “Senin Favori Çalgın Hangisi? Çalgı Tercihini Etkileyen Demografik ve Sosyo-Kültürel Faktörler Üzerine Bir Araştırma”, Journal of Human Sciences, 13 (3), 6050-6070.
- Ercan, H; Orhan, Ş, Y, (2016), “Kişiselleştirilmiş Öğrenme-Öğretme Yaklaşımının Bireysel Çalgı Dersiyle İlişkisi: Gazi Üniversitesi Örneği”, Journal of Research in Education and Society, 3 (1), 130-144.
- Erol, M; Avcı Temizer, D, (2016), “Eyleme Geçiren Bir Katalizör “Öz Yeterlik Algısı”: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir İnceleme”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31 (4), 711-723.
- Gerçeker, C, S, (2018), “Investigation of Music Teacher Candidates’ Individual Instrument Burnout, Perceived Family Support in Instrument Training and Individual Instrument Training Habits with Regard to Various Variables”, Educational Research and Reviews, 13 (12), 447-463.
- Girgin, D, (2015), “Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Analizi”, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 38 (2), 107-114.

- Girgin, D, (2017a), “Müzik Öğretmeni Adaylarının Çalgı Performansı Özyeterlik İnançı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi”, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) 18 (1), 613-624.
- Girgin, D, (2017b), “The Relationship Between Pre-Service Teachers Self-Efficacy Belief in Musical Instrument Performance and Personality Traits”, Eurasian Journal of Educational Research, 67, 107-123.
- Göğüş, G, (2009), “Müzik Yeteneğinin Geliştirilmesinde Küçük Yaşlarda Eğitime Başlamanın Önemi”, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22 (1), 89-102.
- Gün, E; Yıldız, G, (2014), “Müzik Öğretmeni Adaylarına Yönelik Piyano Performansı Öz Yeterlik Ölçeğinin Geliştirilmesi”, Turkish Studies, 9 (5), 1053-1065.
- Günaydın, F, (2011), İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri İle Ders Çalışma Alışkanlıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karasar, N, (2005), Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Yayınevi, Ankara.
- Kolbaşı, G, (2019), “Müzik Öğretmenliği 1. Sınıf Öğrencilerinin Bireysel Çalgılarına Çalışma Alışkanlıklarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”, Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi, 5 (9), 27-41.
- Kurtuldu, M, K, (2015), “Piyano Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ile Deşifre Çalma Becerilerinin Karşılaştırılması”, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(3), 593-602.
- Küçükosmanoğlu, H, O; Babacan, E; Babacan, M, D; Yüksel, D, (2016), “Müzik Eğitiminde Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçek Geliştirme Çalışması”, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16 (İpek Yolu), 2350-2367.
- Mcpherson, G, E; McCormick, J, (2006), “Self-Efficacy and Music Performance”, Psychology of Music, 34 (3), 322-336.
- Mcpherson, G, E; Zimmerman, B, J, (2002), “Self-Regulation of Musical Learning: A Social Cognitive Perspective”, (Ed. R. Colwell, C. Richardson), The New Handbook of Research on Music Teaching and Learning, 327-347, Oxford University: New York.
- Moray, E, (2003), Üniversite Müzik Öğrencilerinin Çalgı Çalışma Tutum ve Alışkanlıklarının İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Nielsen, S, G, (2004), “Strategies and Self-Efficacy Beliefs in Instrumental and Vocal Individual Practice: A Study of Students in Higher Music Education”, Psychology of Music, 32 (4), 418-431.
- Özçelik Herdem, D, (2018), “Çalgı Eğitiminde Zamanı Etkin ve Verimli Kullanma İle Akademik Başarı Arasındaki İlişki ve Bir Teknik Öneri “Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği”, Turkish Studies, 13 (26), 941-952.
- Özmenteş, G, (2014), “Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müzik Özyeterlikleri, Benlik Saygıları ve Bireysel Özellikleri Arasındaki İlişkiler”, Eğitim ve Bilim, 39 (171), 138-152.

- Özmenteş, G; Özmenteş, S, (2008), “Müzik Yeteneğine Yönelik Özyeterlik Ölçeğinin Geliştirilmesi”, 1. Ulusal Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Kongresi’nde sunulmuş bildiri, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara.
- Özmenteş, S, (2013a), “Çalgı Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Kullandıkları Çalışma Taktikleri”, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 26 (2), 439-453.
- Özmenteş, S, (2013b), “Çalgı Eğitiminde Öğrenci Motivasyonu ve Performans”, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2 (2), 320-331.
- Parasız, G; Gülüm, O, (2017), “Öğrencilerin Haftalık Keman Çalışma Alışkanlıklarının İncelenmesi”, İdil Dergisi, 6 (31), 1045-1075.
- Pearson, K, R, (2003), Design and Development of The Self-Efficacy for Musical Studies Scale, Brigham Young University, Provo, Utah, U.S.
- Piji Küçük, D, (2011), “Müzik Etkinliklerine Katılan ve Katılmayan Çocuklarda Benlik Saygısı ve Müzik Yeteneğine Yönelik Özyeterlik Algısının İncelenmesi”, İlköğretim Online, 10 (2), 512-522.
- Pirgon, Y, (2013), “Piyano Eğitiminde Günlük Çalışma Yapmanın Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisi”, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2 (3), 41-49.
- Pirlibeylioğlu, B, (2015), Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 3. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Piyano Performansı Öz Yeterlik Algıları İle Piyano Öğretim Elemanlarının Öğrencilerin Piyano Performansı Hakkındaki Görüşleri (Ege Bölgesi Örneği), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Schultz, D, P; Schultz, S, E, (2007), Modern Psikoloji Tarihi, Kaknüs Yayınevi, İstanbul.
- Schunk, D, H; Pajares, F, (2001), “The Development of Academic Self-Efficacy”, (Ed. A. Wigfield, J. Eccles), Development of Achievement Motivation, 2-27, Academic Press: San Diego.
- Şeker, S, S, (2014), “Müzik Öğretmeni Adaylarının Akademik Özyeterlik Düzeyleri İle Çalgı Çalışmaya İlişkin Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, NWSA-Fine Arts, 9 (3), 135-149.
- Topalak, Ş, (2013), “Güzel Sanatlar Lisesi Çalgı Eğitimi/Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi”, Sanat Eğitimi Dergisi, 1 (2), 114-129.
- Turhal, E; Akgül Barış, D, (2019), “Çalgı Öğrencilerinin Öz Düzenleme Algıları”, Turkish Studies, 14 (4), 1775-1789.
- Tümkiye, S; Bal, L, (2006), “Çukurova Üniversitesi Öğrencilerinin Ders Çalışma Alışkanlıklarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi”, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15 (2), 313-326.
- Üstün, E, (2019), “Flüt Eğitiminde Günlük Çalışma Yapmanın Öğrenciler Üzerinde Bilinçli Farkındalık ve Stres Kontrolü Açısından Etkisi”, Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 23 (2), 591-601.
- Yiğit, E, F; Duruer, G, A, (2018), “Performans Deneyiminin Çalgı Eğitimindeki İşlevinin Dokuz Eylül Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Bireysel Çalgı Eğitimi (Keman) Dersi Örneğinde Değerlendirilmesi”, The Journal of Social Science, 5 (29), 131-148.

MEB, (2016), Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği,
https://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_11/03111224_ooky.pdf

TTKB, (2016), Haftalık Ders Çizelgeleri, <https://ttkb.meb.gov.tr/www/haftalik-ders-cizelgeleri/kategori/7>